

Τι είναι και πως λειτουργεί η οικοσήμανση (eco-labelling)

Η εισαγωγή της οικοσήμανσης βασίζεται στην κοινοτική νομοθεσία (κανονισμός 880/92-23/03/92 που δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L99, 11/04/92).

Η διαδικασία προβλέπει τα εξής:

- Ορίζονται κατηγορίες προϊόντων και οικολογικά κριτήρια για κάθε κατηγορία. Τα κριτήρια βασίζονται στην εκτίμηση των επιπτώσεων του προϊόντος στο περιβάλλον από την "γέννησή του ως το θάνατό του".

- Κάθε κράτος μέλος πρέπει να ορίσει αρμόδιο όργανο που

θα είναι υπεύθυνο για την εξέταση των αιτήσεων των παραγωγών ή των εισαγωγέων, στη βάση των οικολογικών κριτηρίων για

την ένταξη στην οικοσήμανση της αντίστοιχης κατηγορίας προϊόντων.

- Κάθε απόφαση απονομής του οικολογικού σήματος σε ένα μεμονωμένο προϊόν

(συν. σελ. 4)

Περιβαλλοντικά και άλλα

Το περιβάλλον και τα προβλήματα που συνδέονται με αυτό έχουν γίνει το Κέρας της Αμάλθειας για τους λίγους που επωφελούνται ποικιλοτρόπως εκμεταλλευόμενοι και τον υπάρχοντα σαθρό πολιτικοοικονομικό περίγυρο.

Η περίπτωση της Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων είναι μία χαρακτηριστική περίπτωση και βέβαια όχι η μοναδική.

Τα περιβαλλοντικά ζητήματα μετατρέπονται ακόμα σε πεδίο άσκησης εφήμερων μικροπολιτικών, βλέπε νομιμοποίηση αυθαιρέτων, που υπονομεύουν μακροπρόθεσμα την πόλη και άλλοτε πάλι πεδίο άσκησης μαθη-

τευόμενων μάγων, βλέπε εξαγγελίες μέτρων για την αντιμετώπιση του νέφους.

Τα προβλήματα ωστόσο επιδεινώνονται και οι επιπτώσεις τους βαραίνουν όλο και περισσότερο στους ώμους των εργαζομένων, των χαμηλόμισθων κυρίως και των χαμηλού εισοδήματος ομάδων εν γένει. Αυτό συμβαίνει γιατί το κόστος των οποιονδήποτε επιλογών που γίνονται στο όνομα του περιβάλλοντος μετακυλίεται στον καταναλωτή.

Η λύση αυτή μοιάζει να βολεύει όλους τους εμπλεκόμενους δηλαδή το κράτος που ασκεί έτσι την κατ'

(συν. σελ. 4)

Προβλήματα εργασιακού περιβάλλοντος

Η επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας του ΕΚΑ συζήτησε τους τρόπους εμπλουτισμού του περιεχομένου της "ΔΡΑΣΗΣ" ώστε να γίνει πιο ζωντανή η ενημέρωση των εργαζομένων και πιο άμεση η προβολή των προβλημάτων στους χώρους δουλειάς καθώς και η ανταλλαγή εμπειριών για την αντιμετώπιση τους. Για την επίτευξη

του παραπάνω στόχου θα επανέλθουμε όταν πιο ολοκληρωμένα μελετήσουμε το περιεχόμενο, την έκδοση, την επιμέλεια, την διακίνηση κλπ. Στόχος πάντως είναι η προβολή των προβλημάτων των χώρων δουλειάς. Παράδειγμα αποτελεί υπόμνημα που η επιτροπή Υ&ΑΕ των εργαζομένων στον ΕΣΔΚΝΑ κοινοποίησε στο ΕΚΑ, με προβλή-

ματα την επίλυση των οποίων επιδιώκει, όπως: η καταπολέμηση της σκόνης στον χώρο εργασίας, μέσα απομικής προστασίας, μέτρα για την θερινή περίοδο, σηματοδότηση - φωτισμός στον χώρο εργασίας, αγορά - τακτοποίηση των σωλήνων βιοαερίου, απολυμάνσεις των χώρων εργασίας, φροντίδα για τα αποχετευτικά των χώρων εργα-

σίας, αγορά ή επισκευή ψυκτών για όλους τους χώρους εργασίας, άμεση οργάνωση και στελέχωση ιατρείου, αλλαγές θέσεων εργασίας, άμεση εφαρμογή του θερινού ωραρίου και στον Σταθμό Μεταφόρτωσης, εξεύρεση λύσης για άδεια 10 εργάσιμων ημερών στους εργαζομένους του Σταθμού Μεταφόρτωσης.

Τα στοιχεία εργατικών ατυχημάτων του 1992

Στο προηγούμενο φύλο δημοσιεύθηκαν τα στοιχεία των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων για την δεκαετία 1982-92. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος των εργατικών ατυχημάτων, θεωρείται σκόπιμη η παρουσίαση και άλλων στοιχείων από την Εκθεση Πεπραγμένων που έδωσε στην δημοσιότητα η Δίνη Συνθηκών Εργασίας του Υπ. Εργασίας.

Συνολικός αριθμός των ατυχημάτων

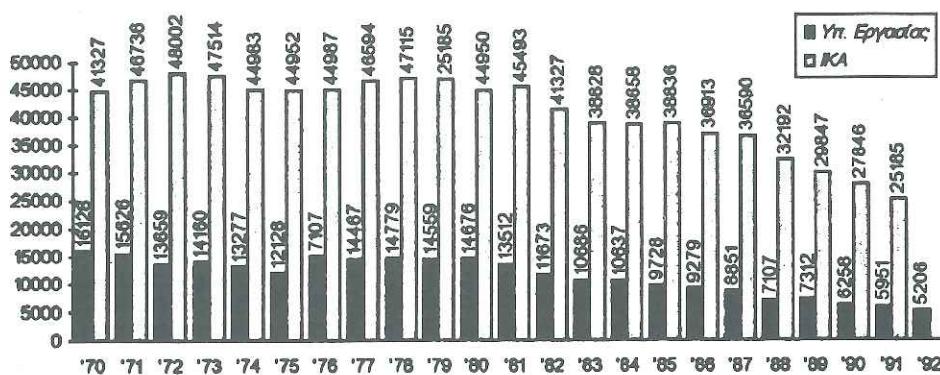
Παρουσιάζει μια σταθερή πτωτική τάση, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Αν και η

μείωση του ποσοστού των ατυχημάτων που καταγράφηκαν από το ΙΚΑ επί του αριθμού των άμεσα ασφα-

λισμένων του παρουσιάζει επίσης σταθερή πτώση (δεν φαίνεται στο διάγραμμα), δεν πρέπει να αγνοη-

θεί το γεγονός ότι στους ασφαλισμένους του ΙΚΑ περιλαμβάνονται και οι άνεργοι, οι οποίοι όμως τυπικά δεν είναι εκτεθειμένοι σε επαγγελματικό κίνδυνο. Επίσης, στα στοιχεία του ΙΚΑ δεν περιλαμβάνονται ατυχήματα εργαζομένων σε άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς (πχ. εργαζόμενοι στις ΔΕΚΟ, Δημόσιο Τομέα, αυτοαπασχολούμενοι, κλπ). Ο αριθμός αυτός δεν είναι αμελητέος. Στην ΔΕΗ μόνο έχουμε 400 περίπου ατυχήματα επησίως, καθώς επίσης και θανατηφόρα.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΛΩΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΥΠ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΙΚΑ

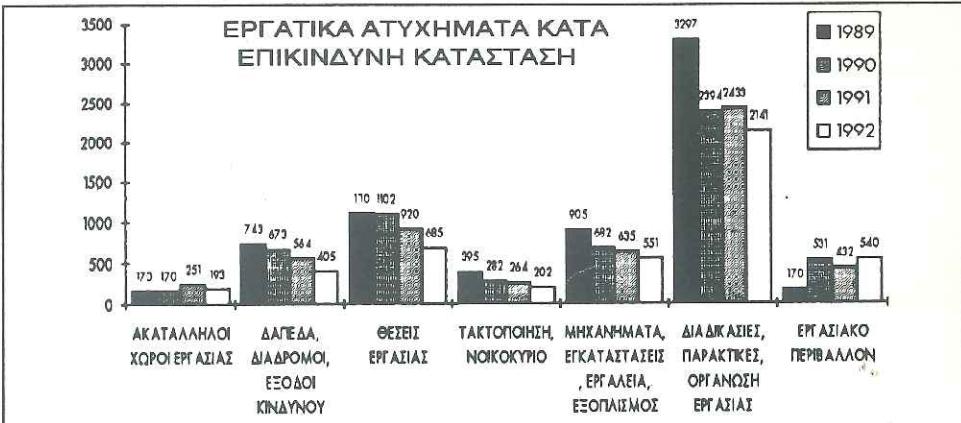

Εργατικά ατυχήματα κατά επικίνδυνη κατάσταση

Παρατηρούμε ότι οι τρεις πιο επικίνδυνες καταστάσεις κάθε χρονιά είναι:

1. Οι ανεπαρκείς διαδικασίες, πρακτικές, οργάνωση εργασίας - ασφάλειας.
2. Η ακατάλληλη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας.
3. Τα επικίνδυνα μηχανήματα - εγκαταστάσεις, εργαλεία και εξοπλισμός.

Επίσης, παρατηρούμε ότι

ενώ γενικότερα σημειώνεται μια πτωτική τάση, για το εργασιακό περιβάλλον και και για τους χώρους εργασίας η τάση είναι ανοδική. Γεγονός που υποδεικνύει και που πρέπει να στραφούν τα μέτρα πρόληψης.

Το γεγονός ότι τα ατυχήματα που δημοσιεύει το ΙΚΑ δεν αποτελούν τον συνολικό αριθμό ατυχημάτων, μας επιβάλλει να είμαστε επιφυλακτικοί με την εικόνα που δίνει η έκθεση του Υπ. Εργασίας, όπου στο τελευταίο διάγραμμα η Ελλάδα εμφανίζεται να είναι η τέταρτη κατά σειρά χώρα με τα λιγότερα ατυχήματα! Να έχει δηλαδή λιγότερα ατυχήματα ακόμη και από χώρες που διεθνώς είναι πρωτοπόρες στην πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, όπως η Δανία, η Γερμανία κλπ. Ενας επιπλέον λόγος για τον οποίο η εικόνα που δίνεται δεν είναι ορθή, είναι και η διαφορετική σύνθεση της απασχόλησης στις διάφορες χώρες: Είναι αναμενόμενο σε χώρες με μεγάλο αριθμό απασχολουμένων στη βιομηχανία και ιδιαίτερα σε κλάδους υψηλού κινδύνου (πχ. "μέταλλο") για συμβαίνουν περισσότερα ατυχήματα ανά 1.000 εργαζόμενους από ότι σε χώρες που αντίστοιχοι κλάδοι συρρικνώνονται και η απασχόληση στις υπηρεσίες αυξάνεται σε βάρος της μεταποίησης.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας για τα βιομηχανικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης

Η πρόσφατη Γενική Διάσκεψη που συγκλήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας στην Γενεύη (Ιούνιος 1993), υιοθέτησε Σύμβαση για τα βιομηχανικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης. Η σύμβαση αυτή αποτελείται από 30 άρθρα και χωρίζεται σε κεφάλαια που περιλαμβάνουν:

Ορισμούς, γενικές αρχές, καθήκοντα των εργοδοτών, οδηγίες για τις εκθέσεις ασφαλείας και τις εκθέσεις των αρμοδίων αρχών. Επίσης αναφέρονται στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των εργαζομένων και των αντιπροσώπων τους, καθώς και στις εκθέσεις των κρατών εξαγωγής.

Στη Σύμβαση γίνεται λόγος στην ανάγκη συνεργασίας στα πλαίσια του διεθνούς Προγράμματος για την Ασφάλεια από τα χημικά μεταξύ της Διεθνούς

Οργάνωσης Εργασίας, του Προγράμματος για το Περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών και της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, καθώς και με άλλες διακυβερνητικές οργανώσεις.

Η σύμβαση αποτελεί

στην ουσία μία οδηγία Seveso διεθνούς όμως εμβέλειας και είναι ακριβώς αυτό το πλαίσιο του οποίου η εφαρμογή πρέπει να ενισχυθεί, διότι η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει αποδείξει ότι ο τρίτος κόσμος αποτελεί το "έξφραγο αμπέλι" της εγκατάστασης επικίνδυνων δραστηριοτήτων.

Έχουν περάσει ήδη οκτώ χρόνια από την καταστροφή στο Μποπάλ, τον Δεκέμβριο του 1984 και πρόσφατα άρχισε η δίκη οκτώ υπευθύνων της Union Carbide.

Εκκρεμεί η εκδίκαση 15.000 μηνύσεων, αλλά με δεδομένη την βραδεία διαδικασία, οι οργανώσεις που εκπροσωπούν τα θύματα φοβούνται ότι η υπόθεση θα διαρκέσει τουλάχιστον 20 χρόνια. Εν τω μεταξύ, το 20% των ατόμων που έχουν εκτεθεί σε μεθυλο-ισοκυανικό άλας παρουσιάζουν διάφορα συμπτώματα, από ασφυξία και απώλεια της άρασης ως γυναικολογικά προβλήματα και κατάθλιψη. Περισσότερα από 50.000 άτομα που επέζησαν του δυστυχήματος δεν μπορούν ακόμα να εργασθούν.

Τον Μάρτιο του 1985 η Ινδική κυβέρνηση ενέκρινε έναν νόμο που καθιστούσε την ίδια ως τον μοναδικό νόμιμο εκπρόσωπο των θυμάτων του ατυχήματος. Το

1989, παρά την αίτηση για διακανονισμό της τάξεως των 3,3 δισ. δολαρίων από την Union Carbide, η κυβέρνηση απεδέχθη το ποσό των 470 εκατ. δολαρίων ως τελικό διακανονισμό της υπόθεσης. Τα θύματα είχαν ζητήσει 10 δισ. δολάρια και κατήγγειλαν την τελική έκβαση του ζητήματος ως "Ξεπούλημα". Τα χρήματα κατεβλήθησαν το 1989. Η συμφωνία όριζε ότι η κυβέρνηση δεν θα προσήγαγε ποινικά την Union Carbide και την Ινδική θυγατρική της. Το 1991, το Ανώτατο Δικαστήριο ανέτρεψε την απόφαση αυτή και η δίκη των οκτώ υπευθύνων της Union Carbide και του

τότε πρόεδρου της, άρχισε στις 12 Μαΐου.

Ενα βιομηχανικό ατύχημα μεγάλης έκτασης που σακάπεψε και καταδίκασε κυριολεκτικά εφ' όρους ζωής χιλιάδες ανθρώπους, ενώ έστειλε εκαποντάδες στον τάφο. Ο Τρίτος κόσμος στον εφιάλτη του κοινωνικού ντάπινγκ. Εκεί που η ανθρώπινη ζωή και υγεία δεν κοστίζουν σχεδόν τίποτα. Το δικαστήριο θα δώσει κάποιες αποζημιώσεις και η υπόθεση θα κλείσει; Οταν συμβαίνουν αυτά γύρω μας, πρέπει δλοι να ανησυχούμε και να επαγρυπνούμε γιατί το επόμενο Μποπάλ καραδοκεί και ίσως να είναι κοντά μας.

Οικολογική βιομηχανία και απασχόληση

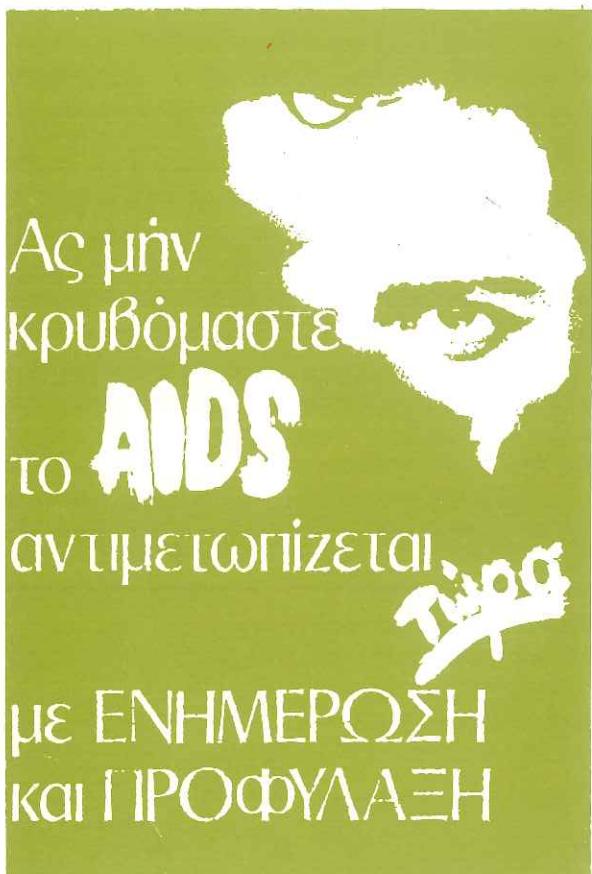
Η σημασία της βιομηχανίας που συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος ως ταχύρυθμα αναπτυσσόμενης αγοράς είναι αναμφισβίτητη αν και το ακριβές επίπεδο ανάπτυξης της είναι ακόμα ασαφές.

Η βιομηχανία της προστασίας του περιβάλλοντος (οικολογική βιομηχανία) καλύπτει την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις με σκοπό τον έλεγχο ή τον περιορισμό της ρύπανσης. Σύμφωνα με μελέτη του ΟΟΣΑ, οι αγορές που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος αντιπροσώπευαν το 1990 ένα ποσό 200 δισ. δολαρίων από το οποίο το 85% αντιστοιχούσε στις ανεπτυγμένες χώρες μέλη του ΟΟΣΑ. Το ίδιο έτος η κοινωνική αγορά αντιπροσώπευε ποσό 50 δισ. δολαρίων και το μερίδιο της Γερμανίας ανερχόταν στο ένα τρίτο του συνόλου. Αναμένεται ότι οι αγορές αυτές θα εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται με ιδιαίτερα ταχύ ρυθμό ο οποίος θα κυμαίνεται σύμφωνα με την μελέτη μεταξύ 50% και 100% έως το 2000. Ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης που συνδέονται με τις οικολογικές βιομηχανίες εκτιμάται σε 1,7 εκατομμύρια περίπου στις χώρες του ΟΟΣΑ, από τις οποίες οι 600.000 θα βρίσκονται στην Ευρώπη. Ιδωμεν, μια και υπάρχει πάντα το στοιχείο της αβεβαιότητας που μπορεί να ανατρέψει τις προβλέψεις!

Εκστρατεία ενημέρωσης των ελλήνων εργαζομένων για την αντιμετώπιση του AIDS

Το Κέντρο Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων (ΚΕΕΛ) σε συνεργασία με τον ΣΕΒ και την ΓΣΕΕ αναλαμβάνει την ευθύνη σχεδιασμού και υλοποίησης μιας εκστρατείας ενημέρωσης στους χώρους εργασίας για την αντιμετώπιση του AIDS στη χώρα μας.

Για το σκοπό αυτό συγκροτήθηκε μια επιτροπή σχεδιασμού με τη συμμετοχή εκπροσώπων από κάθε φορέα, η οποία ετοιμάζει στους επόμενους 2 μήνες τον σχεδιασμό

της εκστρατείας ενημέρωσης που θα απευθύνεται σε όλους τους έλληνες εργαζόμενους με την εξειδίκευση των σχετικών μηνυμάτων.

Ο σχεδιασμός θα περιλαμβάνει κυρίως τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά μηνύματα, έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και τη διενέργεια εκπαιδευτικών ομιλιών και σεμιναρίων.

Το ΕΚΑ θα φιλοξενήσει στα φύλλα της "ΔΡΑΣΗΣ" ενημερωτικό υλικό της προσπάθειας αυτής, συμβάλλοντας και από την μεριά του στην επιτυχία των στόχων της εκστρατείας αυτής, για ένο τόσο σημαντικό και επίκαιρο θέμα δημόσιας υγείας.

Την "ΔΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας Εργασίας. Υπεύθυνος για την Διοίκηση του ΕΚΑ : Χρήστος Πολυζωγόπουλος.

Διάθεση : ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48B', 104 33 ΑΘΗΝΑ. ☎ 8836917, 8841818. FAX : 8839271.

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

Τι είναι και πως λειτουργεί η οικοσήμανση (eco-labelling)

(συν. από σελ. 1)

πρέπει να γίνεται γνωστό από τα αρμόδια όργανα σε όλα τα κράτη μέλη (μέσα σε 30 μέρες). Αυτή η επιβεβαίωση είναι αναγκαία προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα όποιος επιθυμεί να αποκτήσει οικοσήμανση για κάποιο προϊόν του, αυτή να ισχύει σε όλη την Κοινότητα.

- Αν κάποιο προϊόν κριθεί κατάλληλο να οικοσημανθεί τότε υπογράφεται συμβόλαιο με το αρμόδιο όργανο που το απονέμει για την χρήση του σήματος ένα ορισμένο διάστημα. Το αρμόδιο όργανο ορίζει τα έξοδα τόσο για την αίτηση

εισαγωγής στην οικοσήμανση όσο και για την επίσημη χρήση του οικοσήματος.

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιλαμβάνεται της δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, των λεπτομερειών του προσδιορισμού των κατηγοριών προϊόντων της καθώς και των οικολογικών κριτηρίων που έχουν υιοθετηθεί, ακόμα της παρουσίασης των προϊόντων που εγκρίθηκαν για οικοσημανση, τους παραγωγούς ή τους εισαγωγείς τους, καθώς και ονόματα και τις διευθύνσεις των αρμοδίων αρχών.

Περιβαλλοντικά και άλλα

(συν. από σελ. 1)

ευφημισμόν "περιβαλλοντική πολιτική", τους ρυπαίνοντες που γίνονται "καθαροί" έως και "πράσινοι" αρκεί να το δηλώσουν, αφού δεν υπάρχει έλεγχος.

Ο μόνος αδικημένος είναι ο τελικός αποδέκτης προϊόντων και υπηρεσιών που σηκώνει το κύριο οικονομικό βάρος καθώς και το "εύσημο" της συνευθύνης.

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι ότι πέραν της υπονόμευσης της υγείας και της υποβάθμισης της ποιότητας ζωής τους, οι εργαζόμενοι να πρέπει να πληρώσουν την ανεπάρκεια, την ολιγωρία και την αδιαφορία του κράτους.

Είναι χαρακτηριστική η ευκολία με την οποία ...δραχμοποιείται η λύση των προβλημάτων χωρίς

αυτά να λύνονται και το χειρότερο χωρίς να δίδεται λογαριασμός για το που πηγαίνουν οι πόροι αυτοί. Ο πιό εύκολος ...χωρηγός είναι ο πολίτης ωστόσο το κράτος πως, πότε και σε ποιόν λογοδοτεί για την αδυναμία του να καλύψει βασικές ανάγκες των πολιτών, υποχρέωση που απορρέει και από το σύνταγμα.

Ποιός ευθύνεται για το γεγονός ότι η Αθήνα στερείται βασικών δικτύων και υποδομών; Η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει δυστυχώς αποδείξει ότι για τους κρατούντες υπάρχουν πάντα αναρρίθμητα άλλοι ενώ για τους πολίτες περισσεύουν τα πρόστιμα, λογική όμως που οδηγεί σε πολλαπλά κοινωνικά και περιβαλλοντικά αδιέξοδα.